



UMEÅ UNIVERSITET

# **KVALITETSARBETE INOM LÄRARHÖGSKOLAN**

Fastställt av Lärarhögskolans styrelse 2016-02-25  
(reviderad 2016-09-20, 2017-12-05, 2018-04-18)

# 1. Lärarhögskolans kvalitetsarbete

Enligt ”Instruktion för centrumbildningen Lärarhögskolan vid Umeå universitet” (Dnr. 103-2725-11) ska Lärarhögskolan vid Umeå universitet:

- samordna, utveckla och kvalitetssäkra lärarutbildning och utbildningsvetenskap vid Umeå universitet,
- vara en angelägenhet för hela universitetet och samverka med parter inom såväl som utanför universitetet.

Lärarhögskolans kvalitetsarbete utgår från Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå (FS 1.1–220-17) med målsättningen att ge utbildningar med hög kvalitet som uppfyller examensordningens mål för respektive examen och där universitetets samlade kompetens tas till vara på ett ändamålsenligt vis. Kvalitetsarbetet ska också säkerställa att verksamheten följer lagar och förordningar samt Umeå universitets visioner och dokumenterade målsättningar, regelverk och policybeslut.

Inledningsvis beskrivs organisation och ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet. Därefter återges strategier för genomförande med ansvarsfördelning och tidsplan för respektive komponent. Avslutningsvis beskrivs hur de olika komponenterna hänger samman; system för uppföljning, hur uppföljning leder till åtgärder, hur vidtagna åtgärder följs upp samt hur kvalitetsarbetet återkopplas till relevanta intressenter.

## 2. Organisation och ansvar

### Organisation och ansvarsfördelning

Lärarhögskolans styrelse har det övergripande ansvaret för kvalitetsarbetet inom forskning, utbildning och samverkan. Operativt ansvarig för kvalitetsarbetet är Lärarhögskolans föreståndare.

*Programråd:* Programråd utgör basen i Lärarhögskolans kvalitetsarbete på utbildningssidan. Programråden leds av en ordförande.

Programråden har till uppgift att:

- granska och analysera samordning, kontinuitet och progression av programmets/inriktningens hela innehåll,
- ta initiativ till utveckling och förbättring av programmet,
- bereda beslut om utbildningsuppdrag,
- vid behov utgöra ett stöd till kansliet i tillstyrkan av förslag till nya kurser och revision av befintliga kurser som ingår i programmet,
- genomföra uppföljningar och lämna årlig verksamhetsberättelse för programmet.



*Lärarutbildningsråd:* Lärarhögskolan har inrättat ett råd för informations- och erfarenhetsutbyte mellan program. Rådet har till uppgift att ”för styrelsen och föreståndares räkning bereda icke programspecifika eller övergripande programgemensamma utbildningsfrågor inom Lärarhögskolans ansvarsområde” (se Instruktion för Lärarhögskolan UmU 103-2725-11).

*Forskningskommitté:* Lärarhögskolan har inrättat en forskningskommitté som har till uppgift att för styrelsen och föreståndarens räkning bereda forskningsfrågor inom Lärarhögskolan. Forskningskommittén ansvarar för att ta fram förslag till kvalitetsbaserad fördelning av forskningsresurser samt att granska och analysera olika nyckeltal för forskningens kvalitet såsom publikationer/citeringar och externa anslag. (se Instruktion för Lärarhögskolan UmU 103-2725-11).

*Stödfunktioner:* Lärarhögskolans kansli ansvarar för Lärarhögskolans servicefunktioner. Huvudansvarig är kanslichefen.

### 3. Strategier för genomförande

Följande komponenter ingår i Lärarhögskolans kvalitetsarbete. I tabellen anges även ansvarsfördelning samt tidsplan för respektive aktivitet.

Aktivitet	Regelbundenhet	Ansvarig	Beskrivning
Utbildning på grund- och avancerad nivå:			
Nybörjarenkät alternativt studiebarometer på grundnivå (Aktivitet 1 i UmUs kvalitetssystem)	Varvas årligen	Kanslichef	Syftet är att inhämta information från nybörjarstudenter samt studenter ungefär halvvägs in i utbildningsprogram. Informationen ska ligga till grund för aktiviteter och/eller beslut.
Säkring av examensmål för program/examina (aktivitet 4 i UmUs kvalitetssystem)	Årligen	Kanslichef	Genom en matris som årligen följs upp och revideras i dialog med programråd och inblandade institutioner.
Utvärdering av utbildningsprogram (aktivitet 5 i UmUs kvalitetssystem)	Årligen	Programrådsordförande	Utvärdering av varje programkull för att ta tillvara studenters och lärares erfarenheter av att nå utbildningsmålen och utveckla utbildningen samt säkerställa att progression och generiska färdigheter uppnås samt att forskningsanknytning, jämställdhet,



			<p>internationalisering och samverkan säkerställs.</p> <p>Granskningen ligger till grund för kommande års verksamhetsplanering.</p>
<p>Programanalys: dvs. verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för varje program. (aktivitet 6 i UmUs kvalitetssystem)</p>	Årligen	Programrådsordförande	<p>Programanalyserna är en kombinerad verksamhetsplan och verksamhetsberättelse (VB/VP) för respektive examensinriktning, där resultatet av uppföljningar och utvärderingar inklusive resultat av systematisk avhopsanalys (se s. 6) presenteras och diskuteras, liksom förslag till förändringar, åtgärder och utvecklingsinsatser</p> <p>Utifrån resultatet i programanalyserna upprättas en Uppföljnings- och åtgärdsplan som fastställs av Lärarhögskolans styrelse.</p> <p>Redovisningen utgör även underlag för "Programutvärdering med kollegial granskning" samt "Extern utvärdering av yrkesprogram och generella examina"</p>
<p>Utvärdering av kurser (aktivitet 7 i UmUs kvalitetssystem)</p>	Årligen	Prefekt	<p>Redovisningen ska utgöra underlag för institutionernas verksamhetsberättelse och verksamhetsplan samt för dialoger inom utbildningsprogram och med Lärarhögskolans ledning (institutionsdialoger).</p>
<p>Uppföljning av studentkårsskrivelse (aktivitet 8 i UmUs kvalitetssystem)</p>	Vart tredje år	Föreståndare	<p>I samråd med studentkårerna väljs ett antal områden från studentkårsskrivelsen ut för att arbeta vidare med på fakultets/lärarhögskolenivå för att utveckla kvalitén i utbildningen samt följa upp föregående studentkårsskrivelses åtgärdsplan.</p>
<p>Kollegial granskning av program (aktivitet 9 i UmUs kvalitetssystem)</p>	Vart tredje år	Föreståndare	<p>En programutvärdering som inkluderar en kollegial granskning av studenterna och ev. andra intressenters (lärare/arbetslivsföreträdares) åsikter från programutvärderingen i relation till utbildningsplan och VB/VP för</p>



			programmet. Utvärderingen syftar till att säkra utbildningens kvalitetskriterier inklusive samverkan och internationalisering och ska ge stöd för utveckling och uppföljning av förändringsinsatser.
Fakultetsaudit (aktivitet 10 i UmUs kvalitetssystem)	Vart sjätte år	Universitetsledningen	Auditen genomförs för att både säkra utbildningsorganisationen och utveckla stödet på fakultetsnivå för utbildning på grund- och avancerad nivå.
Extern utvärdering av yrkesprogram och generella examina (Aktivitet 11 i UmUs kvalitetssystem)	Vart sjätte år	Föreståndare	Syftet är att säkra utbildningens mål, progression, kvalitet och aktualitet i relation till lagstadgade krav och nationella kvalitetskriterier. Ska innehålla en granskning av utbildningarnas användbarhet i samhället.
Mittprogramsutvärdering	Årligen	Programrådsordförande	Syftet är att ta tillvara studenters erfarenheter av utbildningen och stämma av relationen mellan olika delar av utbildningen. Granskningen ligger till grund för kommande års verksamhetsplanering. Gäller ej KPU, yrkeslärarprogrammet och specialpedagog-/speciallärarprogrammen.
Alumnenkät	Vartannat år	Kanslichef	Via SCB tillsammans med ett tjugotal lärosäten i landet.
Institutionsdialoger	Varje år	Föreståndare	Dialoger hålls årligen i januari-februari mellan Lärarhögskolans ledning och medverkande institutioner. Vid dialogerna behandlas: 1) resultatet av kvalitetsarbetet inklusive uppföljnings- och åtgärdsplan, 2) kompetensförsörjning och bemanning, 3) resultatet av kursutvärderingar.
Utvärdering av forskning			
Uppföljning av forskningssatsningar	Enligt tidsplan för respektive satsning	Kanslichef	



Utvärdering av forskarskolan:			
a) kurser, seminarier, internat för varje kull	Vart annat år	Forskerskolans föreståndare	
b) övergripande extern utvärdering	Vart sjätte år	Föreståndare	

## 4. Uppföljning och återkoppling av kvalitetsarbetet

### Uppföljning, åtgärder och återkoppling:

I detta avsnitt beskrivs hur de olika komponenterna i Umeå universitets kvalitetssystem hänger samman på Lärarhögskolenivå; hur uppföljning leder till åtgärder, hur vidtagna åtgärder följs upp samt hur återkoppling och informationsspridning sker till relevanta intressenter (institutioner, skolhuvudmän, studenter osv). En visuell figur över Lärarhögskolans kvalitetscykel, när olika aktiviteter äger rum under året, återfinns i bilaga 1.

#### Från programanalys till uppföljnings- och åtgärdsplan

Resultatet av de granskande komponenterna i Umeå universitets kvalitetssystem sammanställs i programrådets programanalyser (verksamhetsplan/verksamhetsberättelse aktivitet 6) i Umeå universitets kvalitetssystem, i oktober varje år.

Programanalyserna är en kombinerad verksamhetsplan och verksamhetsberättelse (VB/VP) för respektive examensinriktning, där resultatet av uppföljningar och utvärderingar (ovan numrerade 1 – 8) presenteras och diskuteras, liksom förslag till förändringar, åtgärder och utvecklingsinsatser.

Programrådets programanalyser baseras på nedanstående systematiska uppföljningar:

1. nybörjarenkät (aktivitet 1 i tabellen, genomförs vartannat år ca tre veckor efter terminsstart),
2. studiebarometern (aktivitet 1 i tabellen, genomförs vartannat år med studenter på termin 5)
3. säkring av examensmål för program/examina (aktivitet 4 i UmUs kvalitetssystem),
4. mittprogramutvärdering (aktivitet 5 i tabellen, genomförs för den studentgrupp som befinner sig mitt i utbildningen),
5. programutvärderingar (aktivitet 5 i tabellen, genomförs för de studenter som går sin sista termin),
6. alumnenkät,
7. studentkårsskrivelse (aktivitet 8 i tabellen),
8. kollegial granskning av program (aktivitet 9 i tabellen)
9. systematisk avhoppsanalys (genomförs årligen av Lärarhögskolans kansli och skickas till programråden i augusti varje år som ett underlag för programanalyserna).



Under november månad sker dialog om programanalyserna mellan Lärarhögskolans ledning och ordförande i respektive programråd. Utifrån resultaten i programanalyserna planeras eventuella förändringar, justeringar och revideringar av programmet i form av en uppföljnings- och åtgärdsplan. Processen är kopplad till budgetarbetet så att adekvata resurser kan avsättas för eventuellt framtida utvecklingsarbete.

### **Kursutvärderingar**

Kursutvärderingar genomförs av respektive kursansvarig institution efter varje avslutad kurs. Sammanställningar av kursutvärderingar läggs på respektive institutions webbplats. På förkommen anledning, utifrån resultat i mitt- och programutvärderingar eller utifrån signaler från studenter eller andra intressenter, begärs sammanställningar av kursutvärderingar in från respektive institution för behandling i programråd. Resultaten av programrådets diskussioner och ställningstaganden återkopplas till Lärarhögskolans föreståndare som beslutar om eventuell åtgärd. Resultat av kursutvärderingar diskuteras även i de årliga institutionsdialogerna.

### **Uppföljning av bemanning, kompetensförsörjning och kompetensutveckling**

Uppföljning av bemanning, kompetensförsörjning och kompetensutveckling i relation till Lärarhögskolans program sker årligen dels i fakultetslinjen (från prefekt till dekan) och dels i januari/februari vid Lärarhögskolans årliga institutionsdialoger. Som underlag används de kompetensförsörjningsplaner- och kompetensutvecklingsplaner som institutionerna sammanställer varje år.

### **Återkoppling till styrelse samt medverkande institutioner samt beslut om uppföljnings- och åtgärdsplan**

Föreståndare för Lärarhögskolan återkopplar resultatet av Lärarhögskolans kvalitetsarbete och förslag till förändringar, åtgärder och utvecklingsinsatser till Lärarhögskolans styrelse i december varje år i form av en uppföljnings- och åtgärdsplan som styrelsen fastställer. Återkopplingsdialog med respektive ingående institution, enligt uppföljnings- och åtgärdsplan, sker i januari nästföljande år. Vid denna dialog sker även uppföljning av och dialog kring bemanning, kompetensförsörjning och kompetensutveckling i relation till Lärarhögskolans programutbildningar samt dialog kring resultat av kursutvärderingar. Institutionerna anmodas därefter att senast i april inkomma med en handlingsplan över vidtagna och planerade åtgärder.

I februari varje år återkopplas resultatet av genomförda institutionsdialoger inklusive eventuella revideringar i uppföljnings- och åtgärdsplan till följd av dialogerna till Lärarhögskolans styrelse. Vid detta möte sker även uppföljning av föregående års uppföljnings- och åtgärdsplan. I det fall åtgärder inte är vidtagna enligt tidigare inlämnad handlingsplan beslutar styrelsen om åtgärder. Det kan handla om att återta kursuppdrag och/eller lägga ned ett program (beslut tas av UmU:s rektor) och/eller en inriktning i ett program, då kvalitén inte bedöms hålla måttet.

### **Återkoppling till studenter**

Återkoppling av kvalitetsarbetet till studenter sker via lärplattformen Cambro, där programanalyser, uppföljnings- och åtgärdsplan samt andra sammanställningar kvalitetsarbetet publiceras. På så vis kan studenterna löpande följa utvecklingen i respektive program. I varje



programråd finns dessutom en studentrepresentant som återkopplar resultatet av kvalitetsarbetet till sin studentorganisation. Studentrepresentation finns också i Lärarhögskolans styrelse samt i Lärarutbildningsrådet och i samverkansrådet.

Återkoppling av förändringar som genomförts i utbildningen med anledning av föregående års/termins kursutvärderingar

Två gånger per år (i maj och november/december) förs dialog mellan Lärarhögskolans ledning och studentorganisationen UmPe om resultatet av kvalitetsarbetet samt om arbetet med Lärarhögskolans "Uppföljnings- och åtgärdsplan". Detta gäller både den innevarande Uppföljnings- och åtgärdsplanen och den som planeras för nästkommande år.

### **Återkoppling till avnämare**

Återkoppling till avnämare av kvalitetsarbetet sker genom det regionala samverkansrådet som har möten 3 gånger per termin. Kvalitetsfrågor kring VFU återkopplas också särskilt via ett VFU-samverkansmöte som äger rum 1 gång per termin. Avnämarrrepresentanter ingår dessutom i Lärarhögskolans programråd och i Lärarhögskolans styrelse.

### **Återkoppling och informationsspridning av kvalitetsarbetet sker sammanfattningsvis inom ramen för följande aktiviteter**

Universitetsledningsnivå:

- månadsvisa möten med universitetsledningen,
- särskilda kvalitetsdialoger 1 gång per år,

Fakultets- och institutionsnivå:

- Lärarhögskolans styrelsemöte 3 gånger per termin (där fakultetsledningarna ingår), Styrelsemötet i december och februari varje år är särskilt viktiga för kvalitets- och kompetensuppföljnings samt strategiska frågor och eventuella åtgärder kopplade till dessa (uppföljnings- och åtgärdsplan). Det kan exempelvis handla om att tillfälligt eller permanent stoppa intaget till ett program eller inriktning om kvalitén och/eller lärarkompetens är bristande, men också om strategiska satsningar för att stärka forskningsmiljöer i relation till grundutbildningens behov, utvecklingsinsatser osv,
- månadsvisa möten i universitetets ledningsråd 4 gånger per termin (där samtliga fakultetsledningar och universitetsledningen ingår),
- via årliga dialoger (jan-feb) med ingående institutioner i Umeå universitets lärarprogram. Vid dessa dialoger behandlas 1) resultatet av kvalitetsarbetet inklusive uppföljnings- och åtgärdsplan, 2) resultat av kursutvärderingar, 3) bemanning och kompetensförsörjning.
- ingående institutioner i Umeå universitets lärarprogram via regelbundna prefekt- och studierektorsmöten 3 gånger per termin,

Lärarhögskolenivå:





- Lärarhögskolan styrelsemöte 3 gånger per termin. I december och februari sker återkoppling från dialoger om programanalyser respektive dialoger med institutioner. I februari sker även uppföljning av föregående års uppföljnings- och åtgärdsplan,
- beslutsmöte, var tredje vecka,
- Lärarutbildningsrådet, ett råd för samtliga programrådsordföranden och studentrepresentanter 3 gånger per termin,
- Dialog med programrådsordförande om programanalys i november varje år, (se kvalitetcykeln ovan samt bilaga 1),
- Lärarhögskolans forskningskommitté (tre gånger per termin),
- veckovisa ledningsgruppsmöten,

#### Studentnivå:

- via lärplattformen Cambro ges löpande återkoppling om genomförda förändringar i respektive program,
- studentdialoger minst 2 gånger per år,
- via särskilda kvalitetsdialoger 2 gånger per år med studentorganisationen UmPe,
- Studeranderepresentation finns också i Lärarhögskolans styrelse, i samtliga programråd, i Lärarutbildningsrådet, i forskningskommittén, i samverkansrådet och i Lärarhögskolans beslutsmöte.

#### Avnämare

- skolhuvudmän och kommunföreträdare i regionalt samverkansråd (Region Västerbotten och Örnsköldsvik), 3 gånger per termin. Arbetslivsrepresentation finns också i Lärarhögskolans styrelse och i samtliga programråd. I februari varje år sker återkoppling kring Lärarhögskolans kvalitetsarbete (se beskrivning kvalitetcykeln ovan samt bilaga 1),
- VFU-samverkansmöte 1 gång per termin,
- nyhetsbrev till skolhuvudmän och lärare i regionen (månadsvis).

#### Facklig nivå:

- facklig samverkan, 3 gånger per termin.

## 5. Uppföljning av kvalitetsarbetet

Föreliggande handläggningsordning för Lärarhögskolans kvalitetsarbete revideras löpande i den mån nya riktlinjer eller ändrade omständigheter kräver det. En mer genomgripande utvärdering av Lärarhögskolans kvalitetsarbete, som kan ligga till grund för större förändringar, sker i samband med regelbundet återkommande fakultetsaudit.

#### Referenser:

[Kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå vid Umeå universitet FS 2015/1433](#)



UMEÅ UNIVERSITET

Lärarhögskolan 901 87 Umeå 090 786 50 00 [www.umu.se](http://www.umu.se)

## Bilaga 1: Kvalitetcykel i relation till budget- och verksamhetsår

